

Beleid t.a.v. veiligheid op school

Schoolveiligheidsplan

1

Basisschool Pius X

Wilhelminalaan 20

5342 GH Oss

Tel.: 0412 691611

E-mail: administratie.bspiusx@saamscholen.nl / directie.bspiusx@saamscholen.nl

Website: www.piusxoss.nl

Inhoud

Pedagogisch klimaat op basisschool Pius X	3
Procedures	5
1. Klachtenprocedure bij algemene kwesties (ouders/verzorgers/kind/school)	5
2. Klachtenprocedure bij seksuele intimidatie	5
Procedure bij overtreding van gedragsregels	6
1. Ouders/verzorgers en medewerkers	6
2. Kinderen	6
Procedure bij herhaalde incidenten	8
Time-outplek	8
De HiRO-methode.....	12
Wat is HiRO?	12
Voor wie is HiRO?	12
De waarden van HiRO	12
De zeven waarden van HiRO	13
Reflectie met de Kracht van de Duim en de Schouderklop	14
Pesten en Plagen.....	15
Hoe signaleren we een pestprobleem?	16
Aanpak van pestproblemen	16
Begeleiding van de pestende leerling	17
Begeleiding van het gepeste kind.....	18
Adviezen voor ouders.....	18
Ouders van gepeste kinderen.....	18
Ouders van pestende kinderen.....	18
Ouders van andere kinderen	18
Gouden regels voor veilig internetgebruik.....	19
Voor leerlingen:.....	19
Voor leerkrachten:	19
Aanpak van digitaal pesten (cyberpesten).....	19
Protocol Basischool Pius X – Gezondheid, Medicatie en Allergieën	21
1. Algemene uitgangspunten	me21d
2. Ziekten en aandoeningen.....	21
3. Medicijnverstrekking	21
4. Medische handelingen.....	22
5. Allergieën	22
6. Nood- en calamiteitenprocedure	22
7. Communicatie en procesbeschrijving	23

Pedagogisch klimaat op basisschool Pius X

Een veilige schoolomgeving

Op basisschool Pius X staat veiligheid centraal. We bedoelen dit in brede zin:

- Fysieke veiligheid in de ruimtes waar kinderen leren, spelen en samenkomen.
- Sociale veiligheid in de omgang met leeftijdsgenoten, leerkrachten, ondersteunend personeel en andere betrokkenen op school.

We verwachten van alle volwassenen op school dat zij respectvol met kinderen omgaan. Tegelijkertijd verwachten we van kinderen en hun ouders/verzorgers dat zij dit respect ook tonen naar anderen toe. Zo bouwen we samen aan een veilige en prettige schoolomgeving.

Een positief pedagogisch klimaat

Een goed pedagogisch klimaat is de basis voor veiligheid, vertrouwen en ontwikkeling. Op de Pius X werken we hier dagelijks aan. Belangrijke elementen zijn hierbij:

- Een positieve groepssfeer
- Vertrouwensrelatie tussen leerkracht en leerling
- Respectvolle omgang tussen leerlingen
- Groepsvorming en sfeer bevorderende activiteiten
- Een uitnodigende inrichting van de klas
- Collegiale samenwerking binnen het team

3

We geloven dat een veilige en stimulerende omgeving bijdraagt aan het welzijn en de leerprestaties van onze kinderen.

Normen en waarden

Onderwijs is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van school en ouders/verzorgers. Om goed onderwijs te kunnen bieden, is het belangrijk dat we:

- Respect voor elkaar hebben
- Open en eerlijk communiceren
- Vertrouwen in elkaar tonen

We besteden actief aandacht aan algemene normen en waarden. Dit doen we onder andere met behulp van de methode HIRO, die kinderen helpt om op een positieve manier met elkaar om te gaan.

Hoe realiseren wij een veilige school?

We zorgen voor een veilige schoolomgeving door:

- **Voorbeeldgedrag en aandacht voor normen en waarden**
We laten gewenst gedrag zien en bespreken dit regelmatig met de kinderen.
- **Duidelijke afspraken over omgangsregels en speelplekken**
Deze regels zijn helder geformuleerd en gelden voor iedereen.
- **Positieve formulering van gedragsverwachtingen**
We benadrukken wat we wél willen zien, zoals: “In de gang lopen we rustig.”
Deze afspraken zijn zichtbaar in de school via de poster *Gedragsverwachting Pius X* en de *Kwaliteitskaart gedrag in de klas*.
- **Open en constructieve communicatie**
We spreken elkaar aan op verantwoordelijkheden en werken samen aan oplossingen.
- **Aanstellen van schoolcontactpersonen**
Zij zijn het eerste aanspreekpunt bij zorgen over discriminatie, machtsmisbruik, ongewenste intimiteiten, pesten of geweld.
- **Naleving van duidelijke protocollen**
We volgen vaste procedures bij signalen van ongewenst gedrag.

4

Vertrouwenspersonen op school

Op de Pius X zijn twee collega's aangesteld als vertrouwenspersoon: juf Liesbeth en meester Raymond. Zij zijn er voor ouders/verzorgers, kinderen en teamleden die zich onveilig voelen of advies willen over gevoelige situaties.

Onze vertrouwenspersonen:

- Volgen intervisiebijeenkomsten via SAAM* om hun deskundigheid te vergroten.
- Stellen zich jaarlijks voor aan alle klassen en leggen uit wat hun rol inhoudt.
- Informeren ouders/verzorgers via het Donderdagnieuws.

Zij bieden een luisterend oor en denken mee over passende stappen, altijd in vertrouwen.

Procedures

1. Klachtenprocedure bij algemene kwesties (ouders/verzorgers/kind/school)

- Wanneer een ouder of kind een klacht heeft, wordt dit eerst besproken met de leerkracht van het kind.
- Indien nodig kan de leerkracht de klacht doorgeven aan de intern begeleider (IB'er) of de directeur.
- Als de ouder of het kind vindt dat de klacht niet voldoende wordt opgepakt, kunnen zij zelf een afspraak maken met de directeur.
- Komt er ook dan geen oplossing, dan kunnen ouders/verzorgers zich wenden tot het College van Bestuur van SAAM* via algemeen@saamscholen.nl.

2. Klachtenprocedure bij seksuele intimidatie

Onder seksuele intimidatie verstaan wij handelingen, gedragingen of uitlatingen die door een persoon als ongewenst en/of als seksueel grensoverschrijdend worden ervaren.

- Bij een vermoeden van seksuele intimidatie kunnen ouders/verzorgers contact opnemen met een van de **vertrouwenspersonen**.
- Samen wordt besproken of:
 - een schriftelijke klacht wordt ingediend bij de klachtencommissie, of
 - een schriftelijke klacht wordt ingediend bij het bevoegd gezag.

Contactgegevens vertrouwenspersoon SAAM*

Coördinator Vertrouwenspersonen:

Marion van Rooij

Mail: marionvanrooij@saamscholen.nl

Tel: 06-25388991

Externe vertrouwenspersonen SAAM*

- GGD Hart voor Brabant
 - Centraal nummer (kantooruren): 088-3686759
 - Spoedeisende zaken: 088-3686813
- Stichting Veilig Thuis Noord-Oost-Brabant: 0800-2000

De scholen van SAAM* zijn aangesloten bij de **Klachtencommissie voor het Katholiek Onderwijs (KOMM)**.

Procedure bij overtreding van gedragsregels

1. Ouders/verzorgers en medewerkers

Medewerkers

- Teamleden handelen professioneel en volgen de gedragsregels van de school.
- Bij overtreding van de gedragsregels worden zij aangesproken op hun verantwoordelijkheid binnen hun functie.

Ouders/verzorgers

- Wanneer ouders/verzorgers gedragsregels overtreden (bijvoorbeeld door fysiek of verbaal geweld), worden zij hierop aangesproken.
- Als constructieve communicatie niet mogelijk is, volgt een afkoelperiode waarna het gesprek op een later moment wordt hervat.
- Wanneer er geen basis meer is voor vertrouwen en open communicatie, kan de directie adviseren een andere school voor het kind te kiezen.
- Tot dat moment blijft de school verantwoordelijk voor de opvang van het kind.

2. Kinderen

2.1 Algemene gedragsregels

Wanneer een kind de algemene gedragsregels overschrijdt, worden maatregelen genomen met als doel: bewustwording van het gedrag en voorkomen van herhaling. Mogelijke maatregelen:

- Het kind wordt aangesproken op de overtreding.
- Het kind biedt excuses aan.
- Het kind past *stop-loop-praat* toe.

2.2 Schelden

Bij schelden gelden de volgende stappen:

1. **Stap 1:** Verbaal corrigeren ("Ik wil dit woord niet horen") en excuses laten aanbieden.
2. **Stap 2:** Indien dit geen effect heeft, schrijft het kind dertig keer de zin: Ik mag niet schelden, op. Daarnaast gaat er een bericht uit naar ouder(s)/verzorger(s) via Social Schools.

2.3 Onwerkbaar gedrag

Gedrag kan zo ernstig zijn dat het leidt tot een onwerkbaar situatie, bijvoorbeeld wanneer een kind:

- niet luistert naar de leerkracht, of
- het werkklimaat in de groep verstoort.

Stappen bij een onwerkbare situatie:

1. Time-outplek in de klas: maximaal 10 minuten. De plek is aangegeven in iedere klas en in het EHBI, met een stoel en tafel achter de kast, kind zit met gezicht naar de muur.
2. Time-outplek in een buurklas: maximaal 30 minuten, met werkopdracht.
3. Verwijzing naar IB'er of directie: kind werkt daar de rest van de dag verder.

2.4 Fysiek geweld

Bij fysiek geweld (tegen anderen, zichzelf of eigendommen) gelden de volgende stappen:

Groep 1-2:

- Het kind wordt uit de situatie gehaald en zit op het muurtje bij het podium.
- Tijdens de volgende pauze blijft het kind binnen.

Groep 3 t/m 8:

- Beide betrokken kinderen worden naar een andere klas gebracht.
- Het kind schrijft een boek over gedurende de tijd die hij/zij in een andere klas verblijft.
- Tijdens de volgende pauze blijft het kind binnen om hieraan verder te werken.

7

Stap 2 – Nazorggesprek:

- Groep 1-2: gesprek direct na het incident.
- Groep 3 t/m 8: gesprek na schooltijd.
- Ouders/verzorgers worden telefonisch geïnformeerd.

Gespreksinhoud:

1. Wat heb jij gedaan en waarom zit je hier?
2. Hoe was dit voor de ander?
3. Hoe los je dit op?
4. Wat doe je de volgende keer anders? Welk gedrag hoort hierbij?

Procedure bij herhaalde incidenten

“Bij de uitvoering van dit protocol staat altijd het belang van het kind centraal. We hanteren de maatregelen als richtlijn, maar passen deze flexibel toe afhankelijk van de behoeften, mogelijkheden en situatie van het kind. Het team overlegt bij complexe situaties, om passende en veilige oplossingen te vinden.”

Wanneer incidenten zich herhalen, worden de volgende stappen genomen:

1. Registratie en gesprek

- Het incident wordt geregistreerd.
- Ouders/verzorgers en de intern begeleider (IB) worden uitgenodigd voor een gesprek.
- Samen met het unitteam wordt besproken hoe herhaling kan worden voorkomen. Er wordt gezocht naar een passende oplossing voor het kind.
- Afspraken worden gedeeld binnen het team, zodat iedereen op de hoogte is.

2. Mogelijke maatregelen voor het kind

- Extra werk of opdrachten, op school of thuis uitgevoerd.
- Tijdelijk uit het leslokaal verwijderd worden.
- Tijdens een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Na schooltijd blijven (nablijven) voor een of meerdere dagen.

8

Belangrijk: Er is altijd toezicht op het kind tijdens deze maatregelen.

3. Communicatie met ouders/verzorgers

- De ernst van het incident bepaalt of ouders/verzorgers worden geïnformeerd.
- Bij nablijven langer dan 15 minuten worden ouders/verzorgers altijd op de hoogte gesteld.

Time-outplek

Eerste incident

- De leerkracht neemt telefonisch contact op met de ouders/verzorgers en nodigt hen uit om na schooltijd op school te komen.
- Tijdens dit gesprek worden het onwerkbaar gedrag van het kind besproken en preventieve afspraken gemaakt om herhaling te voorkomen.
- De leerkracht noteert een korte samenvatting van het incident, het gedrag en de gemaakte afspraken in het digitale leerlingendossier.
- Ouders/verzorgers ondertekenen het formulier ter kennisgeving; dit exemplaar wordt bewaard in het dossier van het kind.

Tweede incident

- Wanneer het kind opnieuw onwerkbaar gedrag vertoont, wordt het doorverwezen naar de directie.
- De leerkracht informeert ouders/verzorgers telefonisch en vraagt hen hun kind direct in overleg met de directie op te halen.
- De directie bepaalt de duur van de time-out (één of meerdere dagen).
- Ouders/verzorgers ontvangen een bevestigingsbrief met:
 - het incident en het onwerkbare gedrag,
 - de genomen time-outmaatregel,
 - bindende afspraken (contract).
- De brief wordt toegevoegd aan het dossier van het kind.
- De leerplichtambtenaar wordt geïnformeerd.

Derde en volgende incidenten

- Bij een derde of volgend incident geldt dezelfde procedure als bij het tweede incident.
- De directie beslist over een tweede time-out of kan de algemeen directeur van SAAM adviseren om het kind te schorsen.
- De leerplichtambtenaar wordt hiervan op de hoogte gesteld.
- Wanneer het kind na een tweede time-out of schorsing opnieuw onwerkbaar gedrag vertoont, kan de directie het bevoegd gezag (het bestuur van SAAM) adviseren het kind van school te verwijderen.

9

Opmerking: Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het hoofdstuk over de time-outmaatregel in dit protocol.

Toelichting bij time-out, schorsing en verwijdering

Er zijn drie vormen van mogelijke maatregelen bij ernstig of herhaald wangedrag:

Time-out

Schorsing

Verwijdering

Bij individuele gevallen zorgt de school voor dossiervorming. Hiermee worden afspraken vastgelegd en kan onduidelijkheid worden voorkomen. Dossiervorming draagt bij aan een correcte afhandeling van problemen.

1. Time-out

Definitie:

Een time-out is een maatregel bij een ernstig incident, bedoeld om het kind te laten reflecteren op het gedrag en herhaling te voorkomen.

Voorwaarden en procedure:

- Het kind wordt voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.

- Ouders/verzorgers worden onmiddellijk gemotiveerd geïnformeerd, tenzij daar zwaarwegende redenen tegen spreken.
- De time-out kan eenmaal verlengd worden met één dag (totaal max. 2 dagen). Daarna kan de directie besluiten tot schorsing van maximaal 5 schooldagen.
- Ouders/verzorgers worden uitgenodigd voor een gesprek met de groepsleerkracht en een directielid.
- Van het incident en het gesprek wordt een verslag gemaakt, dat door de ouders/verzorgers wordt ondertekend en in het dossier van het kind wordt opgeslagen.
- Een time-out kan alleen worden toegepast na goedkeuring van de directie.
- Na toepassing wordt de maatregel schriftelijk gemeld aan het bevoegd gezag.

Flexibiliteit:

- Het team past de maatregel pedagogisch verantwoord toe, rekening houdend met de behoeften en mogelijkheden van het kind.

2. Schorsing

Definitie:

Schorsing wordt toegepast bij een tweede ernstig incident of wanneer onmiddellijke actie nodig is om de situatie veilig en beheersbaar te houden.

Juridisch kader:

- Schorsing is opgenomen in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO, vanaf 1 augustus 2014).
- Duur: maximaal 5 schooldagen.
- Schorsingen langer dan 1 dag moeten bij de inspectie worden gemeld via het Internet School Dossier (ISD).

10

Procedure:

- Het bevoegd gezag wordt vooraf geïnformeerd en om goedkeuring gevraagd.
- Het kind wordt de toegang tot school ontzegd; waar mogelijk wordt de voortgang van het leerproces gewaarborgd.
- Ouders/verzorgers worden uitgenodigd voor een gesprek met de directie. Oplossingsmogelijkheden en opvang van het kind worden besproken.
- Van het incident en het gesprek wordt een verslag gemaakt, dat door de ouders/verzorgers wordt ondertekend en in het dossier van het kind wordt opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd naar:
 - Het bevoegd gezag (Bestuur SAAM)
 - De leerplichtambtenaar
 - De Inspectie van het Onderwijs
- Ouders/verzorgers kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag; dit wordt binnen 14 dagen behandeld.

Flexibiliteit:

- Schorsing wordt altijd zorgvuldig, proportioneel en pedagogisch verantwoord toegepast.

3. Verwijdering

Definitie:

Verwijdering kan plaatsvinden wanneer het gedrag van het kind dusdanig ernstig is dat de relatie tussen school en kind/ouders onherstelbaar is verstoord, vaak na eerdere schorsingen.

Procedure en voorwaarden:

- Het bevoegd gezag neemt de beslissing tot verwijdering.
- Vooraf worden de betrokken leerkracht en directie gehoord. Hiervan wordt een verslag gemaakt en aan ouders/verzorgers ter kennisgeving gegeven.
- Het verslag wordt ter kennisgeving gestuurd naar:
 - De leerplichtambtenaar
 - De Inspectie van het Onderwijs
- Ouders/verzorgers worden schriftelijk geïnformeerd over het voornemen tot verwijdering en gewezen op de mogelijkheid van een bezwaarschrift (Algemene Wet Bestuursrecht).
- Ouders/verzorgers hebben zes weken om een bezwaarschrift in te dienen; het bevoegd gezag hoort hen en neemt binnen vier weken een definitieve beslissing.
- Een verwijdering vindt pas plaats nadat een andere basisschool of school voor speciaal onderwijs beschikbaar is, of als aantoonbaar is dat het bevoegd gezag gedurende acht weken alles heeft gedaan om een plek te vinden.

11

Flexibiliteit en zorgvuldigheid:

- Alle beslissingen (time-out, schorsing, verwijdering) worden met uiterste zorgvuldigheid genomen.

Het pedagogisch belang van het kind staat altijd centraal.

Noot 1 – Veiligheid voorop

Wanneer de veiligheid van het kind, medeleerlingen of personeel in het geding is, staat dit altijd voorop. Een time-out is in zulke gevallen niet afhankelijk van direct contact met de ouders/verzorgers. Als ouders/verzorgers niet bereikbaar zijn, zorgt de school tijdelijk voor opvang van het kind totdat contact is gelegd.

Noot 2 – Karakter van de time-out

Een time-out is geen officiële strafmaatregel, maar een instrument om veiligheid en rust in de school te herstellen. Het is een ordemaatregel die primair het welzijn van het kind en de schoolomgeving dient.

Noot 3 – Schorsing en schooltaken

Een schorsing mag het maken van toetsen of belangrijke schooltaken niet

belemmeren (bijvoorbeeld DIA toetsen). Dit betekent dat passende maatregelen getroffen moeten worden, zoals:

- het kind tijdelijk toelaten voor het maken van een toets,
- het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal om de voortgang te waarborgen.

Noot 4 – Maximale duur van de schorsing

Een schorsing is altijd tijdelijk en aan een maximale termijn gebonden. Ze mag niet worden gebruikt als verkapte verwijdering. De gekozen termijn biedt de school in ernstige gevallen voldoende tijd om een eventuele verwijdering zorgvuldig voor te bereiden.

De HiRO-methode

Wat is HiRO?

HiRO is een digitale lesmethode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen van 4 tot 12 jaar. Het helpt kinderen kennis en vaardigheden te ontwikkelen die bijdragen aan hun persoonlijke identiteit, een positieve groepsdynamiek en een sociaal veilige leeromgeving. HiRO kan preventief, groepsgericht en schoolbreed worden ingezet, met nadruk op bewegend en ervarend leren.

Als leerkracht ben je dagelijks bezig met zowel de cognitieve als sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Sociaal-emotionele vaardigheden zijn essentieel voor elk sociaal contact en beïnvloeden de cognitieve ontwikkeling. Welbevinden is een voorwaarde om te leren, daarom is het belangrijk hier structureel aandacht aan te besteden. HiRO ondersteunt leerkrachten hierin op een speelse manier.

12

Voor wie is HiRO?

HiRO is ontwikkeld voor leerkrachten van basisschoolkinderen (4-12 jaar), in zowel regulier als speciaal onderwijs. Het programma is ingedeeld in vier bouwen:

- **Kleuters:** groep 1/2
- **Onderbouw:** groep 3/4
- **Middenbouw:** groep 5/6
- **Bovenbouw:** groep 7/8

Elke bouw heeft eigen lessen, en er worden continu nieuwe lessen ontwikkeld. Vanaf 2025 krijgt elk leerjaar vanaf groep 3 een eigen programma, naast het kleuterprogramma.

De waarden van HiRO

Achtergrond

HiRO is geïnspireerd door de judosport en de judofilosofie. Spelenderwijs leren en doen staan centraal.

Sociale vaardigheden gaan hand in hand met cognitieve vaardigheden. De zeven kernwaarden van HiRO – **Vertrouwen, Samenwerken, Respect, Beheersing, Weerbaarheid, Discipline en Plezier** - worden geïntegreerd in interactieve lessen en helpen kinderen sociaal-emotioneel sterker te worden.

Wat zijn waarden?

Een waarde is een “richtinggevend principe dat belangrijk wordt geacht voor een bepaalde cultuur” (Van Dale, 2024). Waarden leiden tot gedragsregels (normen) en helpen kinderen persoonlijk leiderschap en autonomie te ontwikkelen. Gedeelde waarden verbinden een gemeenschap en maken het mogelijk dat leerkrachten deze actief kunnen voorleven.

De zeven waarden van HiRO

1. Vertrouwen

Vertrouwen is de verwachting dat jijzelf of een ander je niet zal teleurstellen. HiRO helpt kinderen zelfvertrouwen te ontwikkelen door hun eigen kwaliteiten te ontdekken en vertrouwen in anderen op een gezonde manier te leren schenken.

2. Samenwerken

Samenwerken betekent relaties aangaan om gezamenlijk doelen te bereiken. Kinderen oefenen met luisteren, spreken, afspraken maken, taken verdelen en elkaar ondersteunen.

3. Respect

Respect betekent waardering voor jezelf, anderen en de omgeving. Kinderen leren nieuwsgierig te zijn, interesse te tonen en zich in te leven in anderen. Respect helpt grenzen te herkennen en pesten te voorkomen.

4. Beheersing

Beheersing betekent controle over je gevoelens, zodat je er bewust mee omgaat. HiRO leert kinderen strategieën om emoties te reguleren, bijvoorbeeld bij conflicten of ruzies.

5. Weerbaarheid

Weerbaarheid is opkomen voor je eigen wensen en grenzen, rekening houdend met die van anderen. Kinderen leren groepsdruk te herkennen en te handelen in situaties van pestgedrag of sociale druk.

6. Discipline

Discipline gaat over verantwoorde keuzes maken en persoonlijke en gezamenlijke doelen behalen. Kinderen leren doelgericht werken, concentreren en keuzes maken die bijdragen aan hun succes.

7. Plezier

Plezier betekent genieten van activiteiten en betrokken zijn bij wat je doet. Plezier motiveert kinderen om te leren en reflecteren op wat ze leuk vinden.

Werken aan de waarden

Plezier is verweven in alle lessen, terwijl de andere zes waarden thematisch aan bod

komen. De waarden zijn onderling verbonden: bijvoorbeeld respect bij weerbaarheid, of vertrouwen bij discipline. Naarmate kinderen langer met HiRO werken, zien ze hoe de waarden elkaar versterken en toepasbaar zijn in het dagelijks leven.

Reflectie met de Kracht van de Duim en de Schouderklop

In de FUNdamentles en de belevenslessen volgt na elke activiteit een nabespreking met de groep: wat hebben de kinderen ervaren en geleerd over de waarde van die les? HiRO gebruikt daarbij twee reflectievormen: De Kracht van de Duim en De Kracht van de Schouderklop.

De Kracht van de Duim

Dit is een korte, non-verbale manier voor kinderen om hun gevoel en mening te uiten en kritisch te kijken naar zichzelf en anderen. Het vergroot betrokkenheid en motivatie tijdens de lessen.

Werkwijze:

Als in de lesbrief staat: *"Laat met je duim zien ..."*, stelt de leerkracht een vraag, bijvoorbeeld:

"Laat met je duim zien of het je is gelukt om tijdens deze activiteit respect voor elkaar te tonen."

Kinderen houden hun duim omhoog, horizontaal of omlaag, wat jou snel inzicht geeft in de groepssfeer. Op basis hiervan kun je beslissen of je een verbale toelichting wilt vragen. Begin altijd met een **'top'** (wat goed ging), gevolgd door een **'tip'** (wat beter kan).

14

Betekenis van de duimstanden:

- **Duim omhoog (enthousiast):** Het is gelukt! Compliment voor jezelf, een ander of de groep.
Voorbeeld: "Ik vind dat je respectvol met me omging en we goed samenwerkten. Dank je wel!"
Tip: Bij twee kinderen met duim omhoog kan een dubbele highfive (high-ten) worden gedaan.
- **Duim horizontaal (gematigd):** Het is deels gelukt. Een kanttekening voor jezelf, een ander of de groep.
Voorbeeld: "Volgende keer mogen we iets respectvoller met elkaar omgaan of de opdracht beter volgen."
- **Duim omlaag (kritisch):** Het is niet gelukt. Een waarschuwing voor jezelf, een ander of de groep.
Voorbeeld: "Er was te weinig respect tijdens de oefening en ik kon mijn opdracht niet uitvoeren zoals ik wilde. Volgende keer beter!"

De Kracht van de Schouderklop

Deze reflectievorm is non-verbaal en gericht op het geven van een compliment aan jezelf of anderen. Het versterkt zelfvertrouwen en groepsvertrouwen.

Werkwijze:

Als in de lesbrief staat: *"Geef een schouderklop aan ..."*, geeft de leerkracht een vraag, bijvoorbeeld:

"Geef een schouderklop aan een klasgenoot die ervoor zorgde dat jullie de opdracht op tijd af hadden."

Kinderen geven een schouderklop en eventueel een korte toelichting op waarom ze dit compliment geven.

Belang van complimenten:

Onderzoek toont aan dat complimenten bijdragen aan zelfwaardering en verbinding met anderen, en dat ze prestaties en sociale interactie verbeteren (Van Marwijk & Poortvliet, 2012).

Tips voor een goed compliment:

- Wees specifiek.
- Geef een oprecht compliment, persoonlijk gericht.
- Focus op gedrag.
- Benoem het effect van het gedrag.

Uitvoering:

- **Voor een ander of de groep:** Klop tweemaal op je eigen schouders met gekruiste armen, draai duimen omhoog, steek deze naar de ander of groep.
- **Voor jezelf:** Klop tweemaal op je eigen schouders, draai duimen omhoog en steek ze naar je eigen borst.

Pesten en Plagen

Op de basisschool worden veel kinderen wel eens geplaagd. Plagen gebeurt meestal tussen gelijkwaardige kinderen en is vaak onschuldig.

Pesten daarentegen is structureel en schadelijk. Kinderen die gepest worden, ondervinden systematisch psychisch, fysiek of seksueel geweld. Ze hebben vaak moeite om zich te verdedigen, voelen zich machteloos en ervaren vaak eenzaamheid.

Kinderen die pesten zijn vaak de sterkste in de groep en gebruiken verschillende manieren om hun macht te tonen:

- met woorden
- lichamelijk geweld
- achtervolging
- uitsluiting
- stelen of vernielen van spullen
- via mobiel of internet

Ze kunnen agressief zijn, reageren sneller met geweld en vertonen dit gedrag soms ook tegenover volwassenen. Wanneer een kind ongehinderd pest, leert het dat pesten een manier is om zijn positie in de groep te behouden, zonder andere manieren van omgaan met agressie te ontwikkelen.

Naast de gepeste kinderen en de pesters, zijn er ook meelopers of toeschouwers. Deze kinderen hebben geen actieve rol in het pesten, maar versterken het gedrag door stilzwijgend goed te keuren. Vaak durven ze zelf niet in te grijpen uit angst zelf gepest te worden.

Hoe signaleren we een pestprobleem?

1. Observatie door de leerkracht

- Kijk hoe kinderen spelen. Een speelplein dat uitnodigt tot spelen en samenwerking kan pestgedrag voorkomen.

2. Signaleren via ouders

- Kinderen die gepest worden, durven dit vaak niet zelf te melden uit schaamte of angst. Ze voelen zich tekortschieten tegenover hun ouders of denken dat het probleem dan groter wordt.
- Belangrijke signalen van een kind dat gepest wordt:
 - Wil niet meer naar school
 - Vertelt niets over school
 - Nodigt geen andere kinderen uit en wordt zelf niet uitgenodigd
 - Haalt slechtere schoolresultaten
 - Komt vaak thuis met kapotte of kwijtgeraakte spullen
 - Heeft vaak hoofdpijn, buikpijn of blauwe plekken
 - Heeft slaapproblemen of nachtmerries
 - Plast in bed of broek
 - Wil geen verjaardag vieren of niet naar speeltuin/club
 - Is thuis prikkelbaar, boos of verdrietig

3. Observatie van de groep

- Let op de algemene sfeer en tolerantie binnen de groep. Een lage tolerantie voor verschillen kan leiden tot irritaties en uiteindelijk tot pestgedrag.

16

Aanpak van pestproblemen

1. Eerste stap: zelf oplossen

- Wanneer leerlingen ruzie hebben of elkaar pesten, proberen zij eerst zelf een oplossing te vinden.
- Als een leerling er niet uitkomt, heeft deze het recht en de plicht om de leerkracht in te schakelen.

2. Bemiddeling door de leerkracht

- De leerkracht brengt de betrokken leerlingen bij elkaar en begeleidt een gesprek om de ruzie of het pestgedrag op te lossen.
- Samen worden nieuwe afspraken gemaakt.
- Bij herhaling van het pestgedrag volgen sancties.

3. Herhaaldelijk pestgedrag

- De leerkracht neemt een duidelijke stelling in en voert een bestraffend gesprek met de leerling die pest.
- Eventuele strafmaatregelen worden opgelegd en de ouders worden geïnformeerd.

4. Ernstige gevallen

- Bij ernstige of aanhoudende incidenten worden de ouders van beide kinderen betrokken.
- Leerkracht, ouders en kinderen overleggen samen tot een bevredigende oplossing.
- De leerkracht biedt altijd begeleiding aan het gepeste kind en ondersteunt de pestende leerling.
- Zo nodig kan de Intern Begeleider of directeur een gesprek voeren met de pester en contact opnemen met de ouders.
- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Begeleiding van de pestende leerling

Doelen en aanpak:

- Praten over de reden van het pesten: bijvoorbeeld behoefte aan macht, jaloezie, verveling of zich buitengesloten voelen.
- Het effect van het gedrag op het gepeste kind laten zien.
- Excuses laten aanbieden en positieve eigenschappen van het gepeste kind benadrukken.
- Regels duidelijk maken: pesten is verboden op school en daarbuiten.
- Kind leren emoties te beheersen en alternatieve strategieën te gebruiken (bijvoorbeeld de afkoelplaats achter de rode lijn).

17

Contact met ouders:

- Ouders informeren en betrekken bij het proces.
- Samen zoeken naar positieve alternatieven voor sociaal contact (bijv. sport, clubs).
- Zo nodig externe hulp inschakelen: sociale vaardigheidstraining, Jeugdgezondheidszorg, huisarts of GGD.

Mogelijke oorzaken van pestgedrag:

- Problematische thuissituatie
- Voortdurend buitengesloten voelen
- Competitie met andere kinderen
- Strijd om macht in de klas of buurt

Begeleiding van het gepeste kind

Doelen en aanpak:

- Medeleven tonen en luisteren naar het verhaal van het kind.
- Nagaan hoe het kind reageert op het pesten en alternatieve reacties oefenen (bijv. sociale vaardigheidstraining).
- Uitleggen waarom een kind pest en samen zoeken naar oplossingen.
- Sterke kanten van het kind benadrukken.
- Complimenteren wanneer het kind zich positief opstelt.
- Contact met ouders van het gepeste kind en de pester(s) onderhouden.

De rol van de groep (zwijgende middengroep)

- Duidelijk maken dat pesten niet getolereerd wordt.
- Voorbeeldgedrag laten zien.
- Regelmatig bespreken van omgangsregels en schoolregels.
- Consequent handhaven van gedragsregels.

Adviezen voor ouders

Ouders van gepeste kinderen

- Houd het gesprek met uw kind open. Geloof en steun uw kind en bespreek samen mogelijke oplossingen.
- Als pesten buiten school plaatsvindt (bijvoorbeeld op straat), probeer contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Gebruik positieve stimulering, zoals complimenten of “schouderklopjes”, om het zelfvertrouwen van uw kind te vergroten.
- Moedig uw kind aan om deel te nemen aan sportclubs of andere activiteiten, zodat hij/zij succeservaringen opdoet met andere kinderen.
- Steun uw kind in het idee dat het pesten kan stoppen.
- Bescherm uw kind niet overdreven (bijvoorbeeld door het zelf naar school te brengen of dreigen de pesters aan te pakken), want dit kan het kind juist in een uitzonderingspositie plaatsen.

18

Ouders van pestende kinderen

- Neem het gedrag van uw kind serieus, zonder in paniek te raken.
- Probeer te achterhalen waarom uw kind pest.
- Maak uw kind bewust van het effect van zijn/haar gedrag op anderen.
- Besteed extra aandacht aan uw kind en corrigeer ongewenst gedrag, maar benoem ook goed gedrag.
- Maak duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Ouders van andere kinderen

- Neem de situatie van het gepeste kind serieus.

- Stimuleer uw kind om respectvol en positief met anderen om te gaan.
- Corrigeer ongewenst gedrag en complimenteer goed gedrag.
- Praat met uw kind met vragen als: "Hoe zou jij het vinden als...?"
- Bespreek waarom uw kind soms meeloopt bij pesten en wat het in de toekomst kan doen.
- Geef zelf het goede voorbeeld in gedrag en omgang met anderen.
- Leer uw kind om voor zichzelf én anderen op te komen.

Gouden regels voor veilig internetgebruik

Voor leerlingen:

- Gebruik internet en apps alleen voor school- of leerdoeleinden tijdens schooltijd.
- Wees voorzichtig met het delen van persoonlijke informatie zoals je adres, telefoonnummer of wachtwoorden.
- Vraag altijd toestemming aan een volwassene voordat je iets downloadt of installeert.
- Kom je per ongeluk op een ongepaste of verontrustende website, app of content (zoals geweld, pornografie, haat of grof taalgebruik), meld dit direct bij een leerkracht.
- Stuur nooit berichten of afbeeldingen die je zelf niet zou willen ontvangen.

Voor leerkrachten:

19

- Internetgebruik wordt altijd gekoppeld aan een didactisch verantwoorde opdracht of activiteit.
- Moedig leerlingen aan om ongepaste of bedreigende content direct te melden.
- Gebruik zoveel mogelijk kindvriendelijke zoekmachines en veilige platforms.
- Houd zicht op de activiteiten van leerlingen op internet en digitale apparaten.
- Noteer webadressen van ongepaste content en geef deze door aan de ICT-coördinator. Deze websites of apps worden geblokkeerd of verwijderd.

Aanpak van digitaal pesten (cyberpesten)

Algemene richtlijnen:

- Digitale communicatie via sociale media, chatapps, gamingplatforms en video-apps kan leiden tot pesten, net als op school.
- Preventieve lessen in mediawijsheid leren leerlingen respectvol online gedrag, veilige privacy-instellingen, en hoe ze zichzelf kunnen beschermen.
- SAAM* breed is de afspraak gemaakt dat telefoons bij binnenkomst in de klas worden ingeleverd en slechts zichtbaar zijn in de groep indien die echt specifiek worden ingezet tijdens de les.

Bij melding van digitaal pesten:

- Volg dezelfde pestprocedure als bij fysiek pesten: gesprek met leerling(en), afspraken maken, begeleiding bieden, en ouders betrekken.
- Bespreek met leerlingen de kernpunten:
 - Toon respect online.
 - Stuur geen berichten die je zelf niet zou willen ontvangen.
 - Verstuur nooit anonieme of gemene berichten.
- Leerlingen die lastiggevalen worden, kunnen nummers of accounts blokkeren, ongewenste berichten rapporteren via het platform, of tijdelijk accounts deactiveren.
- Ouders en school werken samen om de veiligheid online te waarborgen.

Preventieve tips voor leerlingen:

- Stel privacy-instellingen correct in op sociale media en apps.
- Deel geen persoonlijke gegevens of foto's van jezelf of anderen zonder toestemming.
- Reageer niet direct op provocaties; zoek hulp bij een volwassene.
- Houd je aan de digitale omgangsregels van school en thuis.

Protocol Basisschool Pius X – Gezondheid, Medicatie en Allergieën

1. Algemene uitgangspunten

- De school zorgt voor een veilige en rustige omgeving waarin kinderen onderwijs kunnen volgen.
- Ouders zijn verantwoordelijk voor het informeren van de school over ziekten, aandoeningen, medicatie en allergieën van hun kind.
- Leerkrachten en schoolteamleden voeren uitsluitend handelingen uit waarvoor zij bekwaam zijn en schriftelijk toestemming hebben ontvangen.
- Bij twijfel of noodsituaties wordt altijd contact opgenomen met ouders, de huisarts/specialist of bij ernstige situaties met 112.

2. Ziekten en aandoeningen

Definitie:

Een ziekte of aandoening is vastgesteld door een (huis)arts of specialist.

Wat de school doet:

- Zorgt voor veiligheid en rust tijdens schooluren.
- Leerkrachten worden geïnformeerd via een vragenlijst van ouders.
- Aan het begin van het schooljaar bespreekt de leerkracht met ouders eventuele specifieke voorzorgsmaatregelen.

21

Belangrijk voor ouders:

- Meld eventuele gevaren of benodigde maatregelen bij buitenschoolse activiteiten.
- Overleg met de leerkracht over praktische aanpassingen, zoals medicatie of specifieke zorg.

3. Medicijnverstrekking

Algemene regels:

- Alleen medicatie in originele verpakking, uitgeschreven op naam van het kind, wordt toegediend.
- Ouders leveren een duidelijke instructie over middel, dosering en tijdstip.
- Toediening wordt geregistreerd op een aftekenlijst.
- Bij onverwachte reacties of fouten wordt direct contact opgenomen met huisarts, specialist of 112.

Toestemming:

- Ouders vullen een toestemmingsformulier in voor elke vorm van medicijnverstrekking.
- Leerkrachten mogen weigeren als zij zich niet bekwaam voelen.

4. Medische handelingen

Voorbeelden: sondevoeding, zetpil, bloedsuikermeting.

Richtlijnen:

- Handelingen mogen alleen uitgevoerd worden na schriftelijke toestemming van de ouders.
- De handeling wordt uitgevoerd door een leerkracht met een bekwaamheidsverklaring.
- Onbekwaam of zonder opdracht handelen kan leiden tot aansprakelijkheid van zowel leerkracht als schoolbestuur.
- Bij calamiteiten wordt altijd contact opgenomen met huisarts, specialist of 112.

5. Allergieën

Definitie:

Een allergische reactie is een overgevoeligheid van het afweersysteem op normaal onschadelijke stoffen.

Wat de school doet:

- Zorgt voor een veilige omgeving door ouders te informeren en voorzorgsmaatregelen te treffen.
- Leerkrachten ontvangen informatie via een vragenlijst.

Belangrijk voor ouders:

- Zorg voor eigen traktaties of alternatieven indien nodig.
- Overleg met leerkrachten over praktische aanpassingen.

6. Nood- en calamiteitenprocedure

Bij acute ziekte, medicatiefout of allergische reactie:

1. Laat het kind niet alleen, blijf rustig.
2. Roep een volwassene ter assistentie.
3. Bel direct huisarts of specialist; bij ernstige situatie bel 112.
4. Noteer wat is toegediend of welke handeling is uitgevoerd.
5. Zorg dat alle gegevens van het kind bij de hand zijn: naam, geboortedatum, adres, contactgegevens ouders, huisarts/specialist.
6. Informeer ouders of aangewezen contactpersoon.
7. Indien ziekenhuisopname nodig: geef door naar welk ziekenhuis.

7. Communicatie en procesbeschrijving

- Inschrijving: vragenlijst over ziekte, aandoening, medicatie en allergieën.
- Herinnering: 2x per jaar via schoolnieuws.
- Vermelding: op website en tijdens ouderavond.
- Toediening van medicatie en medische handelingen wordt in de klas geregistreerd.

Het schoolveiligheidsplan van Basisschool Pius X biedt een overzicht van de afspraken, protocollen en richtlijnen die wij hanteren om een veilige, gezonde en ordelijke leeromgeving voor alle kinderen te waarborgen. Van ziekte, medicijnverstrekking en medische handelingen tot allergieën, internetgebruik en pestpreventie: het plan legt duidelijk vast welke verantwoordelijkheden bij de ouders liggen, welke taken door het schoolteam worden uitgevoerd en hoe wij gezamenlijk zorg dragen voor het welzijn van elk kind. Het plan dient als leidraad voor dagelijkse praktijk en als referentiepunt bij incidenten, met het doel dat kinderen in een veilige, respectvolle en ondersteunende omgeving kunnen leren en zich optimaal ontwikkelen. Door voortdurende communicatie, waakzaamheid en samenwerking tussen ouders, leerkrachten en schoolleiding willen wij risico's beperken en de school een plek maken waar ieder kind zich beschermd en gezien voelt.